

MAGYAR-HOLLAND SZEMLE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

A „MAGYAR-HOLLAND TÁRSASÁG“ HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 4 SZ.
TELEFONSZÁM: J. 461—97—98—99.

The Importance of Holland Seen From The Air.

M. N. MUZEUM
Hirlapkö
I. növed
19.30/9

Hollandiáról, levegőtávlatból felvett fényképillusztrációkkal, díszes album jelent meg, mely szövegrészében e számunkra oly rokonszenves és nagyrabecsült ország kereskedelmi és ipari jelentőségéről ad számot. A „Magyar Holland Társaságnak“, mely a Magyarország és Hollandia között szövődött kulturális kapcsolatot oly szeretettel szolgálja, alkalma nyílt arra, hogy e díszművet elküldje azoknak a személyiségeknek és intézményeknek, ahol a Hollandiával való szorosabb kapcsolat méltánylását feltételezte.

A díszmű igazán szeretetteljes fogadtatásra talált, amit a társasághoz beérkezett meleghangú köszönőlevelek igazolnak.

Levélileg és telefonon, vagy személyesen fejezték ki elismerésüket: Bethlen István gróf, Walko Lajos, Klebelsberg Kunó gróf, Vass József, Ángyán Béla, Huszár Károly, Perényi Zsigmond báró, Fenyő Miksa, Balkányi Kálmán, Sándor Pál, Zilahy Dezső, ifj. Hegedüs Sándor, Tábori Kornél, Szalay Károly, Süle Antal, Pajzs Elemér, Sziklay János, Balogh Jenő, Antal Géza, Iklódy Szabó János dr., Pogány Frigyes dr., Walla Béla dr., Csáky István gróf, Winckler István, Wahl Henrik, Egyetemi Könyvtár, Fővárosi Könyvtár, Nemzeti Múzeum könyvtára, Magyar Tudományos Akadémia könyvtára, Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács és a Magyar Légiforgalmi Rt., Hungária-szálló, Dunapalota-szálló, IBUSz, Petri Pál, Pekár Gyula.

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács így ír:

„ . . . A mű nemcsak művészi tükörképét adja a nemes holland nép világviszonylatban is elsőrendű kulturális és technikai fejlettségének, de kétségtelen, hogy az minden tekintetben vonzóerőt jelent és hozzájárul ahhoz, hogy Németalföld számára újabb nagyszámú tisztelő és nagyrabecsülő barátot szerezzen. Magyarország tudvalevően a Holland-India felé vezető szárazföldi repülőút egyik fontos állomása s az idegenforgalomban az európai kultúra végső vára a Balkán előtt s a magunk részéről is arról szeretnénk biztosítani a nagytekintetű Elnökséget, hogy e fontos őrhelyünkön hűséges, szeretetteljes és odaadó ragaszkodással fogjuk ez album révén is hirdetni és terjeszteni a nemes holland nemzet

nagyszerű értékeit, páratlan szorgalmát és híres, szinte bibliai humánus erényeit, melyet különösen a magyar nép iránt a legnagyobb veszedelemben nyilvánított páratlan áldozatkészségével bizonyított és minden magyart soha nem múló hálára kötelezett."

Szalay Károly írja:

„... a két nemzet viszonyának minél bensőbbé tételére ezután is mindent, ami csak tőlem telik, a legnagyobb készséggel és örömmel igyekezni fogok megtenni."

Pekár Gyula soraiból:

„Az a bámuló nagy rokonszenv, mellyel Hollandia iránt viseltetünk, e mű láttára hódoló elismeréssé erősödik bennünk."

Tábori Kornélnak, az Idegenforgalmi Szövetség sajtófőnökének leveléből:

„Ezt az igazán impozáns díszmunkát bemutatom szövetségünk legközelebbi tanácsülésén. Az egész munka mintaszerűen nívós és a repülőgépről felvett képek imponálóan szépek."

Huszár Károly, az Országos Társadalombiztosító Intézet elnöke írja:

„A magyar-holland kapcsolatot mindig szívesen igyekeztem mélyíteni; mert e dicső nemzet országunkat, akármilyen bajban volt is, mindig szívesen támogatta."

Csáky István gróf, követségi titkár, a külügyminisztériumi sajtóosztály vezetője így ír:

„A könyv értékes tartalmával, gyönyörű fényképfelvételeivel a legnagyobb mértékben érzékelteti annak a baráti nemzetnek magas kultúráját, mellyel minket már annyi szellemi és érzelmi kapocs összefűz. Gondoskodni fogok, hogy a munkára felhívjam mindama tényezők figyelmét, melyekkel érintkezésben állok."

Az IBUSz soraiból:

„Nemcsak hivatásunkból kifolyólag; de rokonszenvi érzéstől áthatottan is mindenkor szívesen fogjuk ápolni a magyarbarát Hollandiához fűződő viszonyunkat."

HÁGA, A VILÁG DIPLOMÁCIÁJÁNAK ŐSRÉGI KÖZPONTJA

Hága, hollandusul: 's-Gravenhage Hollandia legszebb városa. Királyi székhely, ott székel egyúttal a kormány is, bár az ország tulajdonképpeni fővárosa tudvalevőleg Amsterdam. Hága Amsterdam és Rotterdam után a harmadik legnagyobb városa Hollandiának, lakosainak száma: 416.000.

's-Gravenhage (azaz a gróf vadászterülete) a tizenharmadik században Hollandia grófjának vadászkastélya volt. Ötödik Flórenc gróf választotta rezidenciájául. Hága min-

dennek dacára hosszú ideig csak tekintélyes falu volt és így a hollandi államok (Staaten-provinciák) között nem is volt képvisellete. Ezzel szemben már régebben kormányshely volt és Orániai Vilmos óta a köztársaság végéig a vezérkar otthona. Hágában a történelmi emlékek egy élénk, mozgalmas és elegáns város benyomásával varázslatos összképpé egyesülnek.

Hága már a XVII. században az európai diplomácia központja volt. 1688 január 23-án kötötte meg itt Anglia, Svédország és Németalföld a hármasszövetséget (Tripelallianz). 1691 február havában folyt le itt a Franciaország ellen harcban álló német hercegek összejövetele. Majd a XVIII. század eseményei következtek: 1710 március 31-én a német császár, Anglia és Hollandia „hágai koncertje” a német-svéd provinciák semlegességének fenntartására a Svédország elleni háborúban; 1717 január 4-én Franciaország, Anglia és Hollandia hármasszövetsége az utrechti béke biztosítására. 1717 január 17-én itt kötötték meg a békét Spanyolország, Savoya és Ausztria között; 1795-ben pedig a békét Franciaországgal. Tulajdonképpeni hírét, mint a világdiplomácia és világbéke városa az elmúlt évszázad végefelé szerezte.

Az 1895. esztendőben II. Miklós orosz cár konferenciát hívott össze, melynek az lett volna a célja, hogy a nemzetek katonai terhein könnyítsen és ezáltal lehetetlenné tegye a háborúkat. Ez az első nagy nemzetközi békekonferencia Hágában folyt le. Ezt követte 1907-ben a második hágai békekonferencia, mely azonban eredménytelenül végződött, mert egyes kormányok a fegyverkezések korlátozását szuverenitási joguk sérelmének tekintették. A két hágai békekonferencia egyetlen nagy alkotása volt az állandó nemzetközi döntőbíróóság Hága székhellyel (Cour permanente d'arbitrage). Jó munkát végeztek Hágában azzal a konvencióval is, melynek hivatása volt a háborúvezetés humánus módszereit meghatározni. A hágai döntőbíróóság székhelye a békepalotában van, mely Hága látványosságai közé tartozik. Carnegie amerikai milliárdos tette 1903-ban lehetővé a palota felépítését. Az épület 1913-ban készült el. A Scheveningenbe vezető út elején egy „Zorgvliet” nevű gyönyörű parkban helyezték el. Néhány perc alatt jut el innen az ember Scheveningenbe, Hollandia leghíresebb és legfényűzőbb tengeri fürdőjébe.

Hogyan alakul a gazdasági helyzet a hollandi gyarmatokon?

M. W. Treub, volt hollandi pénzügyminiszter nemrég tért vissza Holland-Indiában tett utazásáról és egy hírlapíró előtt Holland-India gazdasági helyzetéről az alábbi nyilatkozatot tette:

— A gyarmatok pénzügyi igazgatása az anyaországtól teljesen független. Ennek megfelelően a két ország gazdasági viszonyai is meglehetősen függetlenek egymástól, sőt ez önállóság addig terjed, hogy a hollandi ipari termékeknek Indiába való bevitelért 6 százalékos vámot kell fizetni, éppúgy, mint minden idegen országok áruíért. A gyarmatok egyes speciális produktumainak jelenlegi piaci helyzete általában meglehetősen kedvező. A cukorárak ezidőszerint egész Európában alacsonyak, úgy, hogy még a jávai cukoripar is szenved ezalatt. A termelési költséget Jávában mindazonáltal lényegesen csökkenthették az utolsó időben, egyrészt, mert új cukornádat találtak, mely sokkal több jövedelmet hoz, másrészt, mert a nyereségi módszerek nagyon modernizálódtak. A cukorpiac helyzete azonban ennek dacára is inkább kedvezőtlen. A rozskultúra még meglehetősen fiatal s ezért kellően megalapozandó és kiépítendő, hogy az árszabályozás keresztülvihető legyen. Holland-India ezidőszerint a világ összes szükségletének 40 százalékát termeli és így első helyen áll. Most hozzákezdtek a kultúra nemesítéséhez; csak szelektált anyagot ültetnek, mivel azonban ennek termőképessége csak öt év múlva áll be, az új módszer alapján elért eredmények még szerények. Az alacsony árak dacára is hiszem azonban, hogy a termelők nyereséget érnek el. A világpiac árainak stabilizálása nagyfontosságú ugyan, csak akkor keresztülvihető azonban, ha a termelők is megegyeztek egymással. Ezeknek több, mint fele bennszülött és a nehézségek ebből keletkeznek. Amerika 70 százalékát fogyasztja az össztermelésnek, így a fogyasztók szervezve vannak és csak a termelők megfelelő lépése szükséges, hogy a stabilizáció megvalóuljon. A teapiac jó, a fogyasztás növekszik, hála a világ minden részén űzött kitűnő propagandának. A kávépiac is kedvező eredményeket mutat fel. A dohánytermelés terén két fő fajtát különböztetnek meg: a jáva-dohányt és a deli-dohányt, ez utóbbi azonban nagyon drága és így főleg nemesítési anyagul szolgál. Így például havanna-szivarok borító levelével és hasonló célokra használják.

Mindebből kitűnik, hogy az általános helyzet nagyon kedvező, bár nagyszerű konjunktúráról nem lehet beszélni. A helyzet pénzügyileg teljesen Amerikától függ, ami előre is nagy előnyt jelent.

Nehézségeket főleg a bennszülöttekkel való politikai kollíziók okoznak. A kommunista propaganda ellen rendkívül éles harc folyik, most azonban nehezebb a helyzet e téren, mert a kommunizmus a nacionalizmus köpenyével takarózik. A mozgalmat szítják Berlinen, Sanghaion és Singaporen át. A választópontot a kommunisták és nacionalisták között nehéz megtalálni és így a helyzet olyan, mint Chinában, amely bár súlyos, említésreméltó veszélyeket nem rejt magában.

Ötvenmillió bennszülöttel szemben 200.000 európai él a gyarmatokon és ebben a körben nem nagy kereslet mutatkozik kézműárúk iránt. A gyapjút Hollandia, Anglia és Japán, részben Olaszország szállítja. Aránylag kevés gépet használnak, mert a bennszülöttek a nyerstermelésben nagyon konzervatívok. Az utóbbi időben új ipar honosodott meg, mely egyre nagyobb lendületre törekszik, a növényi olaj előállítására. E termelés jövő fejlődéséhez rendkívüli reményeket fűznek. Kétségtelen azonban, hogy a bennszülöttek ma már a modern technika különböző vívmányait igénybe veszik, így például sok autótulajdonos van közöttük vagy legalább is gyakori igénybevevői az országot egyre nagyobb arányokban keresztező autóbusszvonalaknak. Az életfeltételek európaiak számára az éghajlat következtében meglehetősen nehezek; de komoly és életrevaló fiatal embereknek még mindig fényes jövőjük lehet ebben az országban.

Hollandi művészet

Jan Toorop, a neves hollandi festőművész, aki 70 éves korában hunyt el, népszerű ember volt Hollandiában. Különösen a nők, a fiatal művészcsemeték és a klérus tüntették ki szeretetükkel és ragaszkodásukkal. Az iparművészek, festők, szobrászok azonban sohasem fordultak tanácsért vagy erkölcsi támogatásért Toorophoz. Bizalmas körökben mutogatták a leveleket, melyeket a könnyen hevülő Toorop írt; könnyen fedezett föl tehetségeket és ajánlotta őket, még a legzavarosabb törekvéseket is támogatta. Női barátai költőnők, öreg márkinők, alapíványi hölgyek voltak. Öreg és fiatal papok keresték föl atelierré átalakított hágai lakását. Esztétikai és teológiai elméleteket fejtegetett és a művész beszélgetés közben rajzolta papi vendégét, ajánlósorokat írt hozzá — így váltak mindez egyházi férfiak Toorop művészetének hirdetőivé.

Toorop halála a művész gyűjteményes kiállításainak egész sorára adott alkalmat. Számszerűleg sok műve maradt vissza, nagyrészt azonban kisebbszerű képből vagy vázlatból álló gyűjtemények voltak ezek. 244 katalogizált darab volt hagyatékának árverésén. A világhírű hollandi művész képeinek árnívóját nehéz megállapítani, mert a legtöbb vásárlás kegyeleti szempontból történt; Toorop barátai siettek maguknak emlékeket biztosítani. A kiskereskedelem korlátolt mértékben vett részt az árverésen, a nagykereskedelem teljesen visszahúzódott.

Mussolini szénnel rajzolt, csupán a művész fantáziája által kialakított portréjáért az olaszok 1150 hollandi forintot (2800 pengőt) fizettek. Egy ülő nő arcképe 410 forintért, Szent Hieronymus rajza, mely kínai szerzetesre emlékeztet, 560 forintért kelt el. 1100 hollandi forintért vásárolták meg Toorop „Csak Krisztus tud bennünket megmenteni“ című festményét, mely egy víziókkal küszködő, a semmiségbe meredő fiatal leány képét ábrázolja. A legmagasabb árat a „Szent Pál“ című színes kréтарajza érte el, mely 3400 hollandi forintért (7666 pengőért) kelt el. Az árak általában 3—800 forint között ingadoztak, mely jó eredménynek mondható, ha tekintetbe vesszük, hogy a kiállított képek már régebben elkészült festmények előtanulmányai voltak. Más országokban alig értek volna el kedvezőbb eladási eredményt, mert azt állapították meg róla, hogy különböző befolyások hatása alatt Toorop ekletikus maradt, azaz másoktól átvett, kész eredményeket fejlesztett tovább.

A vásárlók között szerepelt a hágai Kröllér-gyűjtemény, mely eddig a család magántulajdona volt, jelenleg azonban alapítvánnyá vált, melyet az állam fog örökölni. Öröklés útján a „Rembrandt-egyesület“ szép anyagi támogatásban részesült. P. W. van Weel halála előtt 200.000 forintot hagyományozott az egyesületnek. Az egyesület a Rijks-múzeumot támogatja beszerzéseiben, oly mű-

veket vásárol számára, melyeket a múzeum különben nem tudna megvásárolni. E művek a múzeumban „állandó kölcsönadomány”-ként szerepelnek.

A Toorop-árverésnél nagyobb anyagi eredménye volt a haarlemmi Stolk-gyűjteménynek, melynek árverése F. Müllernél folyt le.

Amsterdami kereskedelmi körökben attól félnek, hogy az amsterdami művészi piac dicsősége mielőbb leáldozik. Amsterdam a háború után e téren Párizst és Londont is túlszárnyalta. Ausztria és Németország magángyűjtői, fejedelmi sarjak és magas arisztokrácia tagjai, — a pénz elértéktelenedése folytán — itt bocsátották piacra műkincseiket. Amsterdamban adták el tudvalevőleg Castiglione gyűjteményét is. Miután azonban Berlin arra törekszik most, hogy a festői és grafikai művek eladásának közép-európai centruma legyen, a régi piacok, — London, Párizs, Berlin, Amsterdam — igyekeznek majd egyensúlyba kerülni.

Magyar négyesfogat a hollandi királynőnek.

A P. H.-ban írja Pálmai Henrik, hogy Bentinck hollandi főistálló-mester Vilma királynő számára való lóvásárlás céljából Magyarországon tartózkodott és hat pompás küllemű lovat sikerült beszereznie. A főistálló-mester ezalkalommal Mezőhegyesen is járt Plósz Béla államtitkár kíséretében és szeme megakadt négy koromfekete, jegytelen Noniuson, a napoleoni háború után hozzánk került híres törzsmén leszármazottain. Megkérdezte az államtitkárt, vajjon e lovak kaphatók-e? Az államtitkár megjegyezte, hogy e lovaktól aligha válik meg az állam; de mert a hollandi főistálló-mester a szóbanforgó kocsilovakról oly bámulattal nyilatkozott, ez a lótenyésztési főosztály vezetőjét cselekvésre készítette. Ennek eredményeként a magyar földművelésügyi miniszter pillanatnyi habozás nélkül örömmel és készséggel felajánlotta a négyes carossier-fogatot, ajándék gyanánt, Vilma királynőnek, aki köszönetét meleg szavakban juttatta kifejezésre.

Egy magyar egyetemi tanár előadása Hollandiában.

Hekler Antalt, a budapesti egyetem nyilv. rendes tanárát Hollandia tudományos testületei és intézetei négy városban előadások tartására hívták meg. Hekler tanár Utrechtben, Hágában, Amsterdamban és Leidenben tartott nagysikerű előadásokat az antik művészet újabb emlékeiről, majd Michel Angelóról és az antik művészetről. Utrechtben Prof. Verzik köszönte meg az előadást a következő szavakkal: — Ha hazamegy tanár úr, vigye hírül honfitársainak, hogy nagyértékű előadása Magyarország iránti rokonszenvünket és becsülésünket csak növelte és megerősítette.

Egy Nobeldíjas hollandi tanár.

Az idei Nobel-díjas tudósok közül Christian Eijkman hollandi orvos rendkívüli érdemeket szerzett egy súlyos betegségnek gyógyítása terén. Ő volt az, aki az Ázsiában, főleg Japánban Chinában pusztító beri-berinek, az idegrendszer teljesen feldúló és halálos bénulást okozó betegségnek credőjét, a rizscsira hiányát, melyet a bennszülöttek a táplálékul szolgáló rizsről ledörzsölnek, felismerte. Eijkman professzor 1886-ban, mint fiatal katonaeorvos egy beri-beri kutató expedícióval járt először Jávában. A tudományos világ egy darabig nem adott hitelt Eijkman megállapításainak; mert akkor az volt az általános elv, hogy minden betegséget baktériumokra akartak visszavezetni.

Hollandi levél

T. Ö. dr. írja a *P. H.*-ban:

A hollandusok a magyarok iránt *határozott szeretettel* vannak és derék, lovagias, melegszívű népnek tartanak, amely velük soha semmiféle „*versenybe*” nem keveredik. Ezt a rokonszenvet főleg szegénységünknek köszönhetjük, mely a sok száz gyermekvonattal hurcolkodott ide. Akár-hogy áll a dolog, bizonyos, hogy a holland népnek nagy, jó emberi szíve van és annyi a tájékozottsága, hogy a *magyar* szó említésére nem kiált fel: *Paprika Góliásch!* Mert a német kisebb provinciák lakói bizony ezt cselekszik. Tudnak rólunk mást is, szépet is, jót is! A kis gyermekek történelmi könyveiben hazánk históriáját nemes előkelőséggel — sőt egy bizonyos jóindulatú elfogulatlansággal — tárgyalják, melyet majdnem a könnyezésig való meghatottsággal olvastam.

Egy pár előkelő nagykereskedő és gyáros ugyanúgy nyilatkozott, hogy a nyugat Bécsnél végződik, — de ezeket mind elhívtam vendégségbe és ők el is jönnek. Majd akkor meglátjuk, meddig tart a Nyugat.

Örömmel tapasztaltam azt is, hogy tódulnak a magyar színdarabokhoz, énekhez, zenéhez és milyen meleg szeretettel, sőt náluk szokatlan lelkesültséggel beszélnek, írnak rólunk.

Mióta a derék Rembrandt szobrát megfordították, úgy-hogy most (egy-két éve) a szép Rembrandt-plein-re néz és nem mint eddig, a sajtkereskedők boltjaira, azóta Amsterdam, Haag, Rotterdam úgy kiépült, hogy óriási az új, üres lakások száma. Persze, a régi szép magánházak helyett vöröstéglájú bérkaszárnnyákat raktak az Amstel és Grachtok partjaira Amsterdamban, hol a középosztály olcsó és szép kis- és nagyobb lakásokat kaphat.

Gyárosaik is nagyban készítik az olcsó és szép „*tömeg-árut*”, pl. a híres *Troeder*-féle „*Nederlandsche Confectie Industrie*”, hol mindenféle szövött fehérneműn kívül ezer- és ezerszámra gyártják a divatos női ruhákat, melyeket a „*Mittelstand*” jórészt meg is vesz. És ha marad valami, mely már egy kicsit divatját múlta, azt hajószámra küldik Indiába, a jó dajákok és malájok számára, kik nem a párizsi divatlapok *Dre coll*-jai szerint öltözködnek, ha egyáltalában elszánják magukat az öltözködésre. Szép fekete bőrük és mesés testi formájuk úgyis tartósabb és állandóbb divat, mint Párizs minden kreációja... Nálunk is tudják ezt, tejszínhab-bőrű női tüneményeink, és, hála Istennek, ők is tudnak úgy öltözködni, mint a daják asszonyok...

Pedig hát a holland papok eleget dörögnek a szószékről, a szúrószemű nagynénik eleget sziszegnek a mai divat ellen, hacsak nem azért, mert tudják, hogy ami *tilos*, az soha nem mulja divatját, sőt . . . Mivel pedig a mozikban és színházakban jól be van fűtve, tehát itt a *legtilosabb* ruhákban jelentkeznek az ifjú nők és nézik végig *Sonja Magda* Stuart Máriáját, vagy ugyancsak az ő *Drága Masináját*. Egyébként, nem is szegények, de jól is élnek. Annyi hatalmas és zsíros falatot alig kebelezt be másfajta, mint a hollandus, de hát telik is a — gyarmatokból. Pont annyi a hollandus itt, mint mi vagyunk megcsonkított hazánkban, de ezek bizony százszor annyit dolgoznak és ezerszer jobban takarékoskodnak, mint mi, Szilveszter-éjszakai tombolók . . . Ezért is muszáj, hogy szerte zengjen a magyar szó, a *többtermelés*, *több munka* parancesszava. Ha már oly kis államocská lettünk, mint Hollandia, — legyünk a munkában, takarékoságban oly nagyok, mint ők, a hollandusok.

Természeti szépségek Hollandiában

A hágai erdőségek és a wassenaari parkok Hága mellett szabad faterjeszkedési impressziókat keltenek, ez különben csak Angliában, a legnemesebb fakultúra hazájában és Kaliforniában tapasztalható. Aki látni kívánja Hollandia legnemesebb fapéldányait, a királynőnek Apeldoorn mellett elterülő, a forgalmi útvonaltól kissé kieső, de állandóan megközelíthető Het Loo-i parkját kell megsejmelnie. Hollandia fáit, melyek a XVII. század nagy tájképfestőit mélyérzésű hangulatköltményekre ihlették, sokkal jelentékenyebbnek látszanak, mint az ország legfőbb ismertető jeléül említett szélmalomok, melyek csak ritka esetben, különösen szerencsés elhelyezkedésben gyönyörködtetik a szemlélőt és elsősorban az ország kiszáritását szolgálják.

E sűrűn lakott ország hangulatát fokozzák a természeti költeményeknek is beillő parkültetvények, melyek angol mintára, vagy modern felfogásban készültek. A fenyők sötétzöldjével, a jávorfák nemes vörös színével és a gesztenyefák, nyárfák világos zöldjével vetekednek a hollandi virágok dús színei. Már március hóban gyakran láthatók az eladók, amint kosaraikkal átvonulnak az utcán s azok telt tartalmát, melegházakban korán kinyílt jácintokat, tulipánokat és nárciszokat halomszámra kínálgatják a vevőknek. Az április azután, még túlszárnyalja ezt a színtobzódást. Látjuk a szabadban a jácintok virágzását és tizen-négy nappal később a tulipánokat, a Haarlem és Leiden között elterülő széles földterületeken. A virághagymáknak — fejlődésük szempontjából — egyszer el kell virágozniuk és ezért a kertészetek, melyek nagy kiviteli vállalatok is, honfitársaiknak és az idegeneknek megrendezik ezt az ünnepet, mely kedvező években széles országutakat borít valósággal virágba. Szépségben vetekedve a tulipánokkal, virágzanak júniusban a Gouda melletti Booskopban a kevésbé híres rhododendronok, melyek méltók az angol korai virágérés csodáihoz. A haarlemi kertészetek rózsaparadicsoma az aalsmeeri vasúton érhető el. A magánkertek talán szeptember első felében a legszebbek. A hollandi egyetemek növénytani kertjei különösen gazdagok és tanulságosak és kitűnik közülök a leideni kert hűsevő nepentheseinek fantasztikus példányaival és szép Victoria Regiájával.